

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag om utbildnings- och informationsinsatser avseende kontrollköp

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Folkhälsomyndigheten i uppdrag att genomföra utbildnings- och informationsinsatser avseende den lagreglerade möjligheten att använda kontrollköp som tillsynsметод när det gäller försäljning av folköl och tobak i butik. Myndigheten ska ta fram utbildnings- och informationsmaterial och utbilda länsstyrelserna så att dessa har förutsättningar att förmedla kunskap om metoden vidare till kommunerna.

Folkhälsomyndigheten får för uppdragets genomförande använda 1 500 000 kronor under budgetåret 2014. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 6:2 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel, anslagsposten 9 Insatser för genomförande av ANDT-strategin. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2014. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2015. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 juni 2015. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Ärendet

Den 1 maj 2014 infördes bestämmelser om kontrollköp i alkohollagen (2010:1622), tobakslagen (1993:581) och lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Lagbestämmelserna ger kommunen möjlighet att genomföra kontrollköp av folköl, tobak och receptfria läkemedel i syfte att kontrollera att den som lämnar ut dessa varor förvisar

sig om att mottagaren har uppnått den ålder som lagen föreskriver, dvs. 18 år. Syftet med kontrollköp som tillsynsåtgärd är att ge underlag för dialog mellan kommun och näringsidkare om gällande regelverk avseende åldersgränser. Kontrollköp kan inte ligga till grund för någon form av administrativa åtgärder.

För att kontrollköp ska vara en uppföljningsbar och rättssäker tillsynsmetod bör tillämpningen vara så enhetlig som möjligt över landet. Regeringen anser att det, utöver föreskrifter, behövs ytterligare utbildnings- och informationsinsatser på nationell nivå för att sprida kännedom om kontrollköp som tillsynsmetod och öka förutsättningen för att den ska fylla sitt syfte.

Det är viktigt att kommunerna har de rätta förutsättningarna att använda metoden i det lokala tillsynsarbetet och att kommuner som genomför kontrollköp återkommande informerar näringsidkare och allmänhet om detta. Likaså är det viktigt att de näringsidkare som omfattas av kontrollköp känner till vad ett sådant innebär och förstår dess syfte. Utbildning och återkommande information om vikten av ålderskontroll och om alkohollagens respektive tobakslagens bestämmelser är nödvändig eftersom det ständigt tillkommer nya butiker och för att omsättningen av personal är stor, men också för att sådana åtgärder har ett värde i sig som tillgänglighetsbegränsande faktorer.

Förutsatt att riksdagen beviljar medel avser regeringen att avsätta 500 000 kronor för utbildnings- och informationsinsatser avseende kontrollköp även under budgetåret 2015.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Karin Nilsson Kelly

Kopia till

Statsrådsberedningen

Justitiedepartementet/KO

Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/JÄM, UC, S

Kammarkollegiet

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Statens skolverk

Länsstyrelserna

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)